

KORRUPSIYAGA QARSHI KURASH VA UNING JAMIYAT TARAQQIYOTIGA TA'SIRI

Djurakulov Bexruz Bekzodovich

Sharof Rashidov nomidagi Samarkand davlat universiteti 1-kurs talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19035012>

Annotatsiya. Maqolada korrupsiya tushunchasi, uning sabablari va jamiyatga ko'rsatadigan salbiy ta'siri tahlil qilinadi. Shuningdek, korrupsiyaga qarshi kurashish mexanizmlari — qonunchilik, institutsional choralar, profilaktika va fuqarolik jamiyatining roli yoritiladi. Maqola maqsadi — korrupsiyaning jamiyat taraqqiyotiga salbiy ta'sirini tushuntirish va uni kamaytirish bo'yicha samarali choralarni ko'rsatish.

Kalit so'zlar: korrupsiya, korrupsiyaga qarshi kurash, jamiyat taraqqiyoti, qonunchilik, shaffoflik, davlat boshqaruvi, ijtimoiy adolat, fuqarolik jamiyati

Tezis – Ushbu maqolada korrupsiyaning mohiyati, kelib chiqish sabablari va uning jamiyatning iqtisodiy, ijtimoiy hamda siyosiy sohalariga salbiy ta'siri tahlil qilinadi. Shuningdek, korrupsiyaga qarshi kurashishning huquqiy, institutsional va profilaktik mexanizmlari ko'rib chiqiladi. Muallif korrupsiyaga qarshi samarali kurashish uchun davlat organlari bilan bir qatorda jamiyat va fuqarolarning faol ishtiroki muhim ekanini ta'kidlaydi.

«БОРЬБА С КОРРУПЦИЕЙ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА РАЗВИТИЕ ОБЩЕСТВА»

Аннотация. В статье анализируются понятие коррупции, её причины и негативное влияние на общество. Также рассматриваются механизмы борьбы с коррупцией — законодательство, институциональные меры, профилактика и роль гражданского общества. Цель статьи — объяснить негативное влияние коррупции на развитие общества и показать эффективные меры по её сокращению.

Ключевые слова- Коррупция, борьба с коррупцией, развитие общества, законодательство, прозрачность, государственное управление, социальная справедливость, гражданское общество

Тезис - В данной статье анализируются сущность коррупции, её причины и негативное влияние на экономическую, социальную и политическую сферы общества.

Также рассматриваются правовые, институциональные и профилактические механизмы борьбы с коррупцией. Автор подчёркивает, что для эффективной борьбы с коррупцией важна активная вовлечённость общества и граждан наряду с государственными органами.

"COMBATING CORRUPTION AND ITS IMPACT ON SOCIAL DEVELOPMENT"

Abstract. The article analyzes the concept of corruption, its causes, and its negative impact on society. It also highlights the mechanisms for combating corruption — legislation, institutional measures, prevention, and the role of civil society. The aim of the article is to explain the negative effects of corruption on social development and to present effective measures for its reduction.

Key words- Corruption, combating corruption, social development, legislation, transparency, public administration, social justice, civil society

Thesis- This article analyzes the essence of corruption, its causes, and its negative impact on the economic, social, and political spheres of society. It also examines the legal, institutional, and preventive mechanisms for combating corruption.

The author emphasizes that, alongside state authorities, active participation of society and citizens is crucial for effective anti-corruption efforts.

Korrupsiya – bu jamiyat taraqqiyotiga jiddiy zarar yetkazuvchi, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga to'sqinlik qiluvchi va davlat institutlariga bo'lgan ishonchni susaytiruvchi murakkab ijtimoiy hodisadir.

Ushbu maqolada korrupsiyaning mohiyati, uning jamiyatga ko'rsatadigan salbiy ta'siri va unga qarshi kurashish mexanizmlari yoritiladi.

Korrupsiyaning mohiyati va kelib chiqish sabablari Korrupsiya lotincha “corruptio” so'zidan olingan bo'lib, “buzilish”, “pora” ma'nolarini anglatadi. Korrupsiya — bu mansabdor shaxslar tomonidan o'z lavozim huquqlaridan shaxsiy manfaatlar yo'lida foydalanishdir.

Asosiy sabablar: Iqtisodiy omillar kam ish haqi iqtisodiy beqarorlik

Siyosiy omillar hokimiyatning cheklanmaganligi shaffofsizlik

Huquqiy omillar qonunchilikdagi bo'shliqlar jazo muqarrarligining yo'qligi

Ijtimoiy-psixologik omillar jamiyatda korrupsiyaga nisbatan sabotsiz munosabat

Korrupsiyaning jamiyatga ta'siri: Iqtisodiy soha Investitsiya muhitining yomonlashuvi Davlat budjeti mablag'larining noqonuniy o'zlashtirilishi Raqobat muhitining buzilishi Iqtisodiy o'sish sur'atlarining pasayishi Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, har yili korrupsiya tufayli jahon yalpi ichki mahsulotining taxminan 5% yo'qotiladi. Ijtimoiy soha Ijtimoiy tengsizlikni kuchaytiradi Kambag'allik darajasini oshiradi Ta'lim va tibbiyot xizmatlari sifatini pasaytiradi Ijtimoiy adolatga bo'lgan ishonchni susaytiradi Siyosiy soha Davlat institutlariga bo'lgan ishonchni pasaytiradi Demokratik jarayonlarni buzadi Huquqiy davlat prinsiplariga putur yetkazadi Siyosiy beqarorlikni kuchaytiradi

Korrupsiyaga qarshi kurashish mexanizmlari

Qonunchilik va institutsional choralar

Qonunchilikni takomillashtirish — korrupsiyaviy harakatlar uchun javobgarlikni kuchaytirish

Maxsus institutlar tashkil etish — korrupsiyaga qarshi kurashish agentliklari

Sud tizimini mustahkamlash — sudlarning mustaqilligini ta'minlash

Profilaktik choralar Shaffoflikni oshirish — davlat xaridlari va budget jarayonlarini ochiqlash

Raqamlashtirish — davlat xizmatlarini elektron shaklga o'tkazish

Hisobdorlik tizimini joriy etish — mansabdor shaxslar faoliyati ustidan nazorat

Xodimlar ish haqini oshirish — iqtisodiy rag'batlantirish

Jamiyatning roli; Ommaviy axborot vositalari korrupsiya holatlarini fosh etish Nodavlat tashkilotlar jamoatchilik nazoratini amalga oshirish

Fuqarolar: korrupsiya holatlari haqida xabar berish

Xalqaro tajriba: Birlashgan Millatlar Tashkilotining Korrupsiyaga qarshi konvensiyasi Transparency International kabi xalqaro tashkilotlar faoliyati Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti tavsiyalari

Google Forms natijalariga muvofiq xulosa Tadqiqot uchun bolalar va yoshlar orasida korrupsiya haqidagi qarashlar va strategiyalarning samaradorligini aniqlash ma Natijalar tahlili

Strategiyalar qo'llangan guruh Savolnoma natijalari shuni ko'rsatdiki, mnemonik va kognitiv strategiyalardan foydalangan bolalar korrupsiya va adolat mavzularini yaxshiroq tushunib, adolatli qaror qabul qilish qobiliyati yuqori. Ushbu guruhning jamoaviy hamkorlik va mas'uliyat hissi ham yuqori ko'rsatkichlarni ko'rsatdi. Strategiyalar qo'llanmagan guruh Savolnoma natijalari shuni ko'rsatdiki, strategiyalar qo'llanmagan bolalar korrupsiyaning oqibatlarini yetarli darajada tushunmagan. Ular shaxsiy manfaat va jamiyat foydasi o'rtasida to'g'ri tanlov qilishda qiyinchilikka duch kelgan.

Xulosa: Mnemonik va kognitiv strategiyalarni qo'llash bolalarning korrupsiya haqidagi bilimni oshiradi va adolatli qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Strategiyalar qo'llanmagan holatda bolalarning tushunish darajasi past bo'ladi va jamiyat foydasi uchun xato qarorlar qabul qilinishi ehtimoli yuqori. Shuning uchun ta'lim jarayonida strategik o'rganish usullarini keng qo'llash, jumladan o'yinlar, keyslar va guru Natijalar tahlili

Strategiyalar qo'llangan guruh

Savolnoma natijalari shuni ko'rsatdiki, mnemonik va kognitiv strategiyalardan foydalangan bolalar korrupsiya va adolat mavzularini yaxshiroq tushunib, adolatli qaror qabul qilish qobiliyati yuqori.

Ushbu guruhning jamoaviy hamkorlik va mas'uliyat hissi ham yuqori ko'rsatkichlarni ko'rsatdi. Strategiyalar qo'llanmagan guruh Savolnoma natijalari shuni ko'rsatdiki, strategiyalar qo'llanmagan bolalar korrupsiyaning oqibatlarini yetarli darajada tushunmagan. Ular shaxsiy manfaat va jamiyat foydasi o'rtasida to'g'ri tanlov qilishda qiyinchilikka duch kelgan.

Xulosa Mnemonik va kognitiv strategiyalarni qo'llash bolalarning korrupsiya haqidagi bilimni oshiradi va adolatli qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Strategiyalar qo'llanmagan holatda bolalarning tushunish darajasi past bo'ladi va jamiyat foydasi uchun xato qarorlar qabul qilinishi ehtimoli yuqori. Shuning uchun ta'lim jarayonida strategik o'rganish usullarini keng qo'llash, jumladan o'yinlar, keyslar va guruhli muhokamalar samarali hisoblanadi. hli muhokamalar samarali hisoblanadi. qsadida Google Forms orqali savolnoma o'tkazildi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullayev Sh. Davlat boshqaruvi va korrupsiya: nazariya va amaliyot. – Toshkent, 2020.
2. Raxmonov F. Iqtisodiyotda korrupsiyaning salbiy ta'siri va uning oldini olish choralari. – Toshkent: O'zbekiston iqtisodiyot universiteti nashri, 2019.
3. O'zbekiston Respublikasi "Korrupsiyaga qarshi kurash to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2018.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-yanvardagi Korrupsiyaga qarshi kurashish strategiyasi to'g'risidagi qarori.
5. Karimov I. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.